

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Strategi för ett Östersund för alla 2022– 2027

Beslutad av:	Kommunfullmäktige, 2022-06-20, § 142
Diarienummer:	00163–2022
Kontaktperson:	Helene Sandal
Dokumenttyp:	Strategi
Dokument-ID:	STR – 2384
Version:	1
Berörd verksamhet:	Barn- och utbildningsförvaltningen, Externa , Kommunledningsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Samhällsbyggnad, Social- och arbetsmarknadsförvaltningen, Teknisk förvaltning, Vård- och omsorgsförvaltningen
Giltig från:	2022-07-14
Giltig till:	2026-01-01
Antal sidor:	15

1. Inledning

Kommunstyrelsen beslutade den 11 september 2018 att Östersunds kommun skulle ansöka om att bli medlem i Världshälsoorganisationens (WHO) globala nätverk för äldre vänliga städer och samhällen - "Age-friendly cities and communities" (AFCC). Kommunstyrelsen skickade in en ansökan våren 2019 och den godkändes av WHO i juni samma år.

Syftet med medlemskapet är att göra Östersund till en bättre plats att leva och åldras på för både äldre och personer med funktionsnedsättning. I Östersunds kommun är arbetet översatt till att bli "en åldrandevänlig kommun". Även om arbetet har äldre och personer med funktionsnedsättning i fokus, så ser kommunen att det som bidrar till ökad delaktighet, trygghet och inkludering för dessa målgrupper kommer att gynna alla medborgare. Det som är nödvändigt för några i befolkningen, underlättar för andra och är bekvämt för alla. Detta strategidokument är därför benämnt "Strategi för ett Östersund för alla 2022-2027".

Enligt befolkningsprognoser kommer antalet personer som är 80 år och äldre i Östersund att öka med 1 800 personer under åren 2021–2031 (från cirka 3 600 till 5 400 personer), vilket innebär att denna åldersgrupp ökar från 5,6% av befolkningen till 7,9%. Även om det inom denna åldersgrupp är många personer som lever självständiga liv och har en god hälsa ökar med stigande ålder risken för åldersrelaterade aktivitetsbegränsningar och sjukdomar som i sin tur kan leda till en ökad efterfrågan på vård och omsorg.

När det gäller personer med funktionsnedsättning så har under senare år behovet av stöd till personer med psykisk ohälsa och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ökat. Både för personer med psykiska, fysiska eller intellektuella funktionsnedsättningar är det viktigt med tillgängliga och trygga fysiska miljöer, social gemenskap och tillgång till bra och anpassad samhällsinformation för att klara sin vardag.

Den demografiska utvecklingen innebär också att det är allt svårare att rekrytera personal till Vård- och omsorgsnämndens verksamheter. Det kommer framöver inte att finnas tillräckligt med personalresurser för att möta de behov som finns, när färre ska försörja fler.

Kommunen behöver därför arbeta mer hälsofrämjande och förebyggande med äldre och personer med funktionsnedsättningar. Arbetet med en åldrandevänlig kommun följer WHO:s arbetsmodell för AFCC, vilket bland annat innebär att skapa stödjande fysiska och sociala miljöer som möjliggör för fler att leva aktiva och självständiga liv. AFCC-arbetet kan därmed både bidra till en ökad livskvalitet för de berörda målgrupperna och minska den förväntade ökningen av vård- och omsorgs-behov, vilket har en viktig samhällsekonomisk betydelse. Genom arbetet med en åldrande-vänlig kommun bidrar kommunen också till att uppfylla FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Arbetet har inledningsvis drivits som ett kommungemensamt projekt – Projekt åldrandevänlig kommun - under perioden 1 februari 2020 – 30 juni 2022. När projektet avslutas ska det fortsatta utvecklingsarbetet ske inom ramen för kommunens ordinarie verksamhet. Detta strategidokument ger vägledning till det arbetet.

2. Syfte

Syftet med ”Strategi för ett Östersund för alla” är att lyfta fram de utvecklingsområden och insatser som behöver prioriteras för att möjliggöra ett aktivt och hälsosamt liv och åldrande för äldre och personer med funktionsnedsättning i Östersunds kommun.

Strategin ska vara vägledande för politiska beslut och prioriteringar samt ligga till grund för den fleråriga handlingsplan som ska fastställas inom området.

3. Avgränsningar

Arbetet med att göra Östersund till en åldrandevänlig kommun är ett långsiktigt åtagande i enlighet med medlemskapet i WHO:s AFCC-nätverk.

Den aktuella strategin redovisar kommunens prioriterade utvecklingsområden under perioden 2022–2027. Strategin gäller för samtliga nämnder och förvaltningar i Östersunds kommun.

Strategin omfattar sju av åtta AFCC-områden: Utemiljöer, Transporter, Bostäder, Social gemenskap och delaktighet, Respekt och social tillhörighet, Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande samt Information och kommunikation, men avgränsas till att i första hand fokusera på de delar av respektive område som kommunen har ansvar för.

De synpunkter som framkommit kopplat till det åttonde AFCC-området - Samhällsstöd och service – ingår inte i strategin utan kommer istället att beaktas vid framtagandet av styrdokumenterna ”Riktlinje för äldreomsorg” respektive ”Riktlinje för funktionshinderomsorg” och deras tillhörande strategidokument.

Inom ramen för arbetet med ”Projekt åldrandevänlig kommun” har det även framkommit önskemål som berör andra aktörer än Östersunds kommun (t.ex. Region Jämtland-Härjedalen eller PostNord). Dessa önskemål omfattas inte av detta strategidokument då de ligger utanför kommunens eget ansvarsområde/mandat. Däremot kommer de synpunkter som framförts att förmedlas till berörda externa aktörer för kännedom och eventuell åtgärd.

4. Utvecklingsområden

Den nulägesanalys som har genomförts inom ramen för ”Projekt åldrandevänlig kommun” har identifierat sju fokusområden för den kommande mandatperioden. Dessa fokusområden presenteras under detta avsnitt. Under varje fokusområde redovisas strategiska utvecklingsområden som kopplas till kommunens övergripande mål och berörda processgrupper.

4.1 Utemiljöer

Fokusområde ”Utemiljöer” omfattar bland annat tillgängliga parker och naturområden, trottoarer, övergångsställen, offentliga byggnader och toaletter. Ur trygghetssynpunkt är även t.ex. belysning och separerade gång- och cykelvägar eller gång- och bilvägar viktiga faktorer.

Utemiljöns utformning har stor betydelse för medborgarnas självständighet och förutsättningar att kunna delta och vistas i offentliga rum och grönområden. Bra utemiljöer ökar också

förutsättningar för fysisk aktivitet, vilket främjar hälsan. Det finns flera faktorer som gör utemiljöer, gröna ytor och vattennära miljöer användarvänliga, såsom närhet, tillgänglighet och trygghet.

Utifrån de undersökningar som genomförts med äldre och personer med funktionsnedsättning har det identifierats tre strategiska utvecklingsområden för att göra kommunens utemiljöer mer trygga och tillgängliga:

- Utveckla utformningen av utemiljöer i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar
- Utveckla underhållet av gator och vägar samt parkeringssituationen
- Utveckla trygga och tillgängliga grönområden i kommunen

4.1.1 Utveckla utformningen av utemiljöer i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar

Mål 2: I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

Processgrupp: Fysisk planering

Kommunen ska göra utemiljöer mer trygga och tillgängliga för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- säkerställa tillgång till grönområden nära befintliga och nya bostäder. Äldre och personer med funktionsnedsättning bör involveras i planeringsarbetet.
- genomföra särskilda trygghets- och tillgänglighetsvandringar i centrala stan tillsammans med personer med rörelsenedsättningar, personer med synnedsättningar, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar respektive personer med intellektuella funktionsnedsättningar för att inhämta deras perspektiv på utemiljön
- avhjälpa brister i fysisk tillgänglighet till allmänna platser/byggnader i centrala stan som gör att äldre och personer med olika funktionsnedsättningar har svårt att delta på likvärdiga villkor. Utgångspunkt för arbetet bör vara den tillgänglighetsinventering som Samhällsbyggnad genomfört under 2021.
- göra en översyn av Stortorget ur funktionshinderperspektiv. Översynen bör göras i samarbete med personer med synnedsättningar, personer med rörelsenedsättningar, personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt personer med intellektuella funktionsnedsättningar för att inhämta deras perspektiv på Stortorget utformning.

4.1.2 Utveckla underhållet av gator och vägar samt parkeringssituationen

Mål 2: I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

Processgrupp: Gator, vägar och parkering

Kommunen ska göra utemiljöer mer trygga och tillgängliga för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- förbättra sandning och snöröjning på gator, vägar och gång- och cykelvägar för att underlätta framkomligheten för personer med syn- och rörelsenedsättningar
- vidta åtgärder för att minska nedskräpningen i olika områden
- göra en översyn av utformningen av kommunens gång- och cykelbanor i samarbete med Synskadades respektive Hörselskadades förening
- utöka antalet parkeringsplatser och handikapparkeringar i centrala stan
- använda mer användarvänliga och enhetliga betalningssätt vid parkeringsplatser och säkerställa att det finns parkeringsautomater för kontant- eller kortbetalning för dem som inte använder smartphones, i syfte att motverka digital diskriminering

4.1.3 Utveckla trygga och tillgängliga grönområden i kommunen

Mål 2: I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

Processgrupp: Parkförvaltning

Kommunen ska göra utemiljöer mer trygga och tillgängliga för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- utöka antalet sittplatser/bänkar i alla geografiska områden i kommunen
- utöka antalet tillgängliga, offentliga toaletter i centrala stan samt förbättra information/skyltning om var det finns toaletter
- se över behovet av kontrastmarkeringar i olika områden samt behov av förbättringar av ljudet vid övergångsställen i samarbete med Synskadades förening
- utöka röjning av sly och växtlighet i buskage och skogsområden runt om i kommunen

4.2 Transporter (busstrafik och färdtjänst)

Fokusområde ”Transporter” omfattar i detta sammanhang allmän och särskild kollektivtrafik i form av busstrafik (inklusive anropsstyrd och närtrafik på landsbygden) respektive färdtjänst, men även andra former av transportlösningar skulle kunna ingå, såsom ”shuttle-bus”-trafik och integrerade mobilitetslösningar (t.ex. kombinera cykel- och kollektivtrafik eller säkerställa samordnade transporter med enhetliga tidtabeller mellan t.ex. buss- och tågtrafik).

Att erbjuda trygga och tillgängliga transporter berör allt från bemötande, tillgänglig information och rimliga priser till utformning av hållplatser och stationer. Förbättringar kopplade till *biltrafik* tas inte upp under detta fokusområde, det har istället beaktats under område Utemiljöer.

Tillgången till transporter påverkar människors möjligheter att förflytta sig. Hur vi rör oss påverkar i sin tur hälsan, livskvaliteten och självständigheten. En god tillgång till transporter ökar förutsättningarna för att behålla sin egen rörlighet och möjligheterna att vara socialt delaktig och kunna ta del av samhällsliv som kultur och service.

Utifrån de undersökningar som genomförts med äldre och personer med funktionsnedsättning har det identifierats tre strategiska utvecklingsområden för att göra busstrafik och färdtjänst mer trygga och tillgängliga:

- Förbättra tillgängligheten för äldre och personer med funktionsnedsättning på både stads- och landsbygdsbussar
- Stimulera äldre och personer med funktionsnedsättning att åka mer buss
- Förbättra tillgängligheten vid färdtjänstresor

Det är Region Jämtland-Härjedalen som har ansvar för busstrafiken, men kommunen kommer aktivt att driva de utvecklingsområden som rör busstrafiken på såväl politisk som tjänstemannanivå.

4.2.1 Förbättra tillgängligheten för äldre och personer med funktionsnedsättning på både stads- och landsbygdsbussar

Mål 2: I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

Processgrupp: Transporter

Kommunen ska arbeta för att göra busstrafiken mer trygg och tillgänglig för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- driva mot Region J-H att personer med rullatorer ska få kliva på i mitten av stadsbussarna för att underlätta på- och avstigning (i likhet med dem som har barnvagnar eller använder rullstol)
- driva mot Region J-H så att Länstrafikens appar för busstrafiken blir mer användarvänliga. Förbättringsarbetet bör ske i samarbete med äldre och personer med olika funktionsnedsättningar.
- driva mot Region J-H att information om busstider ska erbjudas i en lättillgänglig form även för medborgare som inte har tillgång till/använder smartphones och appar

- identifiera vid vilka busshållplatser det skulle vara lämpligt att ha en skylt med digital information om busstider, istället för att hänvisa bussresenärer till en webbsida eller mobil app
- driva mot Region J-H att de ska säkerställa utrop av busshållplatser på Länstrafikens samtliga bussar, för att möjliggöra för personer med synnedsättningar att åka buss
- driva mot Region J-H att utbilda busschaufförer om olika funktionsnedsättningar för att de ska kunna ge olika målgrupper ett bättre bemötande. I detta ingår även att minska risk för skador, t.ex. om chaufförerna börjar köra innan äldre och personer med funktionsnedsättning har hunnit sätta sig ned.
- tillsammans med Region J-H arbeta för att det ska utformas en hållplats vid Badhusparken, för att förbättra tillgängligheten till detta naturområde även för äldre och personer med funktionsnedsättning

4.2.2 Stimulera äldre och personer med funktionsnedsättning att åka mer buss

Mål 2: I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

Processgrupp: Transporter

Kommunen ska göra busstrafiken mer tillgänglig för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- utreda vilka målgrupper i kommunen som är i behov av subventionerade biljettpriser och utifrån utredningens resultat fatta beslut om kommunen ska göra ett tillköp för att subventionera någon/några av målgrupperna. Vid utredningen ska behoven hos äldre och personer med funktionsnedsättning beaktas.

4.2.3 Förbättra tillgängligheten vid färdtjänstresor

Mål 2: I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

Processgrupp: Transporter

Kommunen ska göra färdtjänsttransporter mer trygga och tillgängliga för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- säkerställa att färdtjänstleverantören utvecklar digitala lösningar för beställning/avbeställning av färdtjänst som ska komplettera nuvarande telefonbeställning, för att bättre möta olika målgruppers behov
- ställa krav på förbättrad punktlighet och mer tillgänglighetsanpassade fordon i samband med upphandling av färdtjänst. Vid upphandling ska enkätsvar om hur berörda målgrupper upplever tjänsten samt deras önskemål om förbättringar beaktas.
- förbättra informationen om möjligheten att ansöka om generell tillstånd för riksfärdtjänst för dem som regelbundet reser till någon grannkommun

4.3 Bostäder

Bostaden är en grundförutsättning för trygghet och ett aktivt liv. Viktiga förutsättningar för tillgängliga och trygga bostäder är bland annat standarden på bostaden, möjlighet att få bostadsanpassning och andra former av stöd och service i hemmet eller närområdet.

Kommunfullmäktige fastställde år 2021 en ”Strategi för bostadsförsörjning” för perioden 2021–2025, där även äldre och personer med funktionsnedsättning beaktas. De strategiska utvecklingsområden i den strategin som särskilt berör AFCC-arbetet är:

- Möjliggöra för fler att kliva in på bostadsmarknaden
- Planering och byggande för en äldre befolkning
- Stimulera ökad rörlighet på bostadsmarknaden – flyttkedjornas betydelse ur ett hållbarhetsperspektiv
- Bostadssociala insatser

Uppföljningen av dessa utvecklingsområden och tillhörande uppdrag kommer att ske inom ramen för ”Strategi för bostadsförsörjning” och redovisas därför inte här.

4.4 Social gemenskap och delaktighet

Fokusområde ”Social gemenskap och delaktighet” omfattar bland annat tillgång till lokala mötesplatser och aktiviteter som främjar möten mellan människor med olika intressen och olika åldrar. I detta område ingår också uppsökande verksamhet i syfte att motverka social isolering.

Social gemenskap och relationer med andra människor har stor betydelse för hälsa och livskvalitet, oavsett ålder. Att ha möjlighet att delta i fritidsaktiviteter, sociala, kulturella, politiska och religiösa aktiviteter och känna gemenskap i samhället är viktigt för att behålla en god hälsa.

Utifrån de undersökningar som genomförts med äldre och personer med funktionsnedsättning har det identifierats tre strategiska utvecklingsområden för att förbättra social gemenskap och delaktighet:

- Förbättra tillgängligheten till befintliga sociala mötesplatser för äldre och personer med funktionsnedsättning
- Utveckla nya former av social gemenskap och delaktighet
- Förbättra tillgängligheten till föreningsliv och kommunala anläggningar för äldre och personer med funktionsnedsättning

4.4.1 Förbättra tillgängligheten till befintliga sociala mötesplatser för äldre och personer med funktionsnedsättning

Mål 6: I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård och omsorg och lever ett självständigt liv.

Processgrupp: Öppna insatser

Kommunen ska möjliggöra social gemenskap och delaktighet för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- förbättra informationen om de sociala mötesplatser och föreningsliv som finns i kommunen och säkerställa att informationen finns tillgänglig i olika format utifrån olika medborgares behov
- säkerställa att kommunens egna mötesplatser är tillgängliga ur olika funktionshinderperspektiv, i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar

4.4.2 Utveckla nya former av social gemenskap och delaktighet

Mål 6: I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård och omsorg och lever ett självständigt liv.

Processgrupp: Öppna insatser

Kommunen ska möjliggöra social gemenskap och delaktighet för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- utveckla mobila mötesplatser som riktar sig till både äldre och personer med funktionsnedsättning, i samarbete mellan Vård- och omsorgsnämnden, Social- och arbetsmarknadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden och de berörda målgrupperna.
- utreda om s.k. Fontänhus ska etableras i Östersund för personer med psykisk ohälsa/psykiska funktionsnedsättningar
- utveckla nya arbetsformer/insatser för att motverka ofrivillig ensamhet, i samarbete mellan Vård- och omsorgsnämnden, Social- och arbetsmarknadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Region Jämtland-Härjedalen och civilsamhället.
- anordna fler och nya aktiviteter (inklusive åldersintegrerade aktiviteter) på kommunens mötesplatser för att locka nya besökare

4.4.3 Förbättra tillgängligheten till föreningsliv och kommunens anläggningar för äldre och personer med funktionsnedsättning

Mål 5: I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv.

Processgrupp: Leda, styra och organisera kultur, fritid och turism

Kommunen ska möjliggöra social gemenskap och delaktighet för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- förbättra informationen om det föreningsliv som finns i kommunen och säkerställa att informationen finns tillgänglig i olika format utifrån olika medborgares behov
- säkerställa att de föreningslokaler/anläggningar som kommunen använder är tillgängliga ur olika funktionshinderperspektiv, i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar
- förbättra informationen om vilka lokaler som kan hyras av pensionärs- och funktionshinderorganisationer som vill anordna egna aktiviteter

4.5 Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)

Fokusområde ”Respekt och social tillhörighet” innebär att motverka diskriminering i olika former. Det handlar t.ex. om hur äldre och personer med funktionsnedsättning framställs i media och om målgruppernas perspektiv efterfrågas av offentliga och kommersiella aktörer. Det handlar också om möjlighet/tillgång till att använda olika tjänster eller delta i olika evenemang trots svag ekonomi.

Utifrån de undersökningar som genomförts med äldre och personer med funktionsnedsättning har det identifierats tre strategiska utvecklingsområden för att motverka diskriminering:

- Motverka digital diskriminering
- Förebygga diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning inom skolans verksamhet
- Förebygga diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning inom vård och omsorg

Diskriminering på grund av otillgängliga miljöer tas inte upp under detta område, utan har beaktats under avsnitt 4.1 Utemiljöer och förbättringar kopplade till medborgarinflytande beskrivs under avsnitt 4.6 Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande.

4.5.1 Motverka digital diskriminering

Mål 1: I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga.

Processgrupper: Offentlig dialog

Kommunen ska motverka digital diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- säkerställa att kommunen alltid erbjuder användarvänliga alternativ för medborgare som inte har förmågan/vill använda digitala lösningar
- utveckla nya digitala tjänster i samarbete med de målgrupper som ska använda tjänsterna, för att säkerställa att de är användarvänliga

4.5.2 Förebygga diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning inom skolans verksamhet

Mål 4: I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande

Processgrupp: Grundskola

Kommunen ska motverka diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- aktivt arbeta för att öka kunskaper om olika funktionsnedsättningar hos elever och skolpersonal. I detta ingår att använda kompetensen hos personer med olika funktionsnedsättningar/brukarorganisationer när man informerar/utbildar om t.ex.

neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, fysiska funktionsnedsättningar och intellektuella funktionsnedsättningar.

- skapa förutsättningar för att umgås över generationsgränser i skolverksamhet i högre utsträckning (arbeta med åldersintegration)

4.5.3 Förebygga diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning inom vård och omsorg

Mål 6: I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård och omsorg och lever ett självständigt liv

Processgrupper: Öppna insatser och Insatser för vuxna

Kommunen ska motverka diskriminering av äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- aktivt arbeta för att öka kunskaper om olika funktionsnedsättningar hos både personal och allmänhet. Här ingår att använda kompetensen hos personer med olika funktionsnedsättningar/brukarorganisationer när man informerar/utbildar om t.ex. neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, fysiska funktionsnedsättningar och intellektuella funktionsnedsättningar.
- skapa förutsättningar för att umgås över generationsgränser inom vård- och omsorgsverksamhet i högre utsträckning (arbeta med åldersintegration)
- öka kunskapen om digital teknik hos äldre och personer med funktionsnedsättning, för att minska det digitala utanförskapet

4.6 Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande

Fokusområde ”Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande” omfattar bland annat vilka möjligheter äldre och personer med funktionsnedsättning har att arbeta eller göra frivilliginsatser. I detta område ingår också att det ska finnas möjligheter att medverka i beslutande och rådgivande organ.

Att ha en meningsfull sysselsättning och vara aktivt engagerad i något som man tycker är viktigt, känna sig behövd och bidra till samhället främjar hälsan.

Utifrån de undersökningar som genomförts med äldre och personer med funktionsnedsättning har det identifierats tre strategiska utvecklingsområden för att förbättra arbete, sysselsättning och medborgarinflytande:

- Utveckla nya former av medborgarinflytande
- Avhjälpa hinder för inflytande för äldre och personer med funktionsnedsättning
- Utveckla möjligheterna till arbete och frivilliginsatser för äldre och personer med funktionsnedsättning

4.6.1 Utveckla nya former av medborgarinflytande

Mål 1: I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga.

Processgrupp: Offentlig dialog

Kommunen ska stärka inflytandet för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- utveckla arbetsformer i kommunen så att kunskaper och erfarenheter hos äldre och personer med funktionsnedsättning tas tillvara och att målgrupperna görs mer delaktiga i kommunens löpande utvecklingsarbete
- utveckla en kommungemensam ”demokratibuss” där politiker och tjänstemän regelbundet åker runt till olika geografiska områden för att föra en dialog med medborgarna och informera om vad som är aktuellt

4.6.2 Avhjälpa hinder för inflytande för äldre och personer med funktionsnedsättning

Mål 1: I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga.

Processgrupp: Hantering av allmänna handlingar m.m.

Kommunen ska avhjälpa hinder för äldre och personer med funktionsnedsättning att ha inflytande genom att:

- avhjälpa hinder för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar att kunna vara delaktiga i politiska nämnders arbete, genom att säkerställa att politiska underlag kan tillhandahållas i olika format och att möteslokaler är tillgängliga ur olika funktionshinderperspektiv

- förbättra informationen om vilka former av inflytande som finns för enskilda medborgare och föreningar. Informationen bör anpassas utifrån olika målgruppers behov.
- anpassa formerna för medborgarinflytande så att äldre och personer med funktionsnedsättning kan lämna medborgarförslag och påverka beslut utifrån sina förutsättningar

4.6.3 Utveckla möjligheterna till arbete och frivilliginsatser för äldre och personer med funktionsnedsättning

Mål 8: I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare

Processgrupp: Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Kommunen ska förbättra möjligheterna till arbete och sysselsättning för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- förbättra förutsättningarna för äldre över 65 år och personer med olika funktionsnedsättningar över 18 år att arbeta inom kommunens verksamheter, genom att erbjuda anpassade arbetsuppgifter utifrån olika individers förmåga
- ta tillvara kompetens och erfarenheter från medarbetare som är på väg att gå i pension/har gått i pension genom att utforma mentorprogram inom olika verksamheter

Mål 3: I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad.

Processgrupp: Arbetsmarknad och sysselsättning och Främjande av näringsliv och utveckling

Kommunen ska förbättra möjligheterna till arbete och sysselsättning för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- förbättra informationen om de möjligheter till frivilliginsatser som finns i kommunen och på vilket sätt medborgare kan bidra
- utveckla det lokala näringslivet kopplat till ”silvrekonomi”

4.7 Information och kommunikation

Fokusområde ”Information och kommunikation” avser tillgången till samhällsinformation utifrån olika personers förutsättningar, exempelvis att man använder klarspråk, att det finns tillgängliga talsvarstjänster och att det finns tillgång till information i skrift eller via telefon om man inte kan använda datorer/internet.

I en kommun där man vill att alla medborgare ska vara delaktiga vet alla var de hittar information om kommunens tjänster. Informationen är enkel och tillgänglig. Det är lätt att kommunicera med kommunen via de kanaler som äldre och personer med funktionsnedsättning själva väljer.

Utifrån de undersökningar som genomförts med äldre och personer med funktionsnedsättning har det identifierats ett strategiskt utvecklingsområde kopplat till information och kommunikation:

- Förbättra kommunens information och kommunikation med äldre och personer med funktionsnedsättning

4.7.1 Förbättra kommunens information och kommunikation med äldre och personer med funktionsnedsättning

Mål 8: I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare

Processgrupp: Informationsförsörjning

Kommunen ska göra information och kommunikation mer tillgänglig för äldre och personer med funktionsnedsättning genom att:

- använda flera olika informationskanaler för att nå ut med information till medborgarna (inte bara digitala alternativ)
- förbättra informationen på kommunens hemsida ur olika funktionshinderperspektiv, i samarbete med äldre och personer med olika funktionsnedsättningar
- utveckla användarvänliga alternativ för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar att komma i kontakt med kommunen med utgångspunkt från deras behov/förmågor

5. Relaterade dokument

Följande dokument finns som stöd för att genomföra och följa upp utvecklingsområdena i strategin:

- Bakgrundsrapport till ”Strategi för ett Östersund för alla 2022–2027” och tillhörande bilagor
- Strategi för bostadsförsörjning 2021–2025